नेपालको संक्षिप्त परिचय

नेपाल दक्षिण एशियामा अवस्थित संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक देश हो । विश्वको सर्वोच्च शिखर सगरमाथा र शान्ति प्रवर्द्धक गौतम बुद्धको जन्मस्थल लुम्बिनी यसै भूमिमा पर्दछ । पृथ्वी र एसियाको क्रमशः ०.०३ र ०.३ प्रतिशत भूभाग ओगटेको भूपरिवेष्ठित मुलुक नेपाल धरातलीय बनोट र हावापानीका दृष्टिले विविधतायुक्त छ । नेपालमा समथर तराईको उष्णदेखि उच्च हिमालयको शीतोष्ण जलवायु महशुस गर्न सकिन्छ । नेपालको पूर्व–पश्चिम औसत लम्बाई ८८५ किलो मिटर छ भने उत्तर–दक्षिण औसत चौडाई १९३ किलोमिटर छ ।

नेपालमा पूर्वदेखि पश्चिमसम्म फैलिएका हिमाल, पहाड र तराई गरी तीन भौगोलिक क्षेत्रहरु छन । उत्तरतर्फ रहेको हिमाली क्षेत्र अविछिन्न हिमश्रृङ्खलाले सुशोभित छ । यस क्षेत्रमा विश्वको सर्वोच्च शिखर सगरमाथा (८८४८ मिटर) सहित आठ हजार मिटर भन्दा वढी उचाई भएका आठवटा हिमशिखरहरु अवस्थित छन् । मध्य भागमा रहेको पहाडी क्षेत्रमा महाभारत श्रृखङ्लाका पर्वत, उपत्यका, ताल तलैयाहरुको सघन उपस्थिति छ । नेपालको संघीय राजधानी काठमाडौं यसै क्षेत्रमा पर्दछ । दक्षिणी भागमा अवस्थित तराई क्षेत्रमा प्रशस्त खेतियोग्य भूमि रहेकाले यस क्षेत्रलाई नेपालको अन्न भण्डारका रुपले चिनिन्छ ।

नेपालको संविधान (२०७२) ले नेपाललाई सात प्रदेशमा पुनःसंरचना गरेको छ । नेपालमा ४६० गाउँपालिका, २७६ नगरपालिका, ११ उपमहानगरपालिका र ६ महानगरपालिका सहित जम्मा ७५३ स्थानीय तह कार्यान्वयनमा छन् । नेपालमा हाल ७७ प्रशासनिक जिल्लाहरु कायम छन ।

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार नेपालको कुल जनसंख्या करिब २ करोड ६५ लाख रहेको छ । नेपालको वार्षिक जनसंख्या बृद्धिदर १.३५ प्रतिशत छ भने पुरुष–महिला अनुपात ९४.२ छ ।

आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा प्रचलित मूल्यमा प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ उत्पादन रु. १०३३३५ (अमेरिकी डलर १००४) हुने प्रारम्भिक अनुमान छ । सोही आ.व.मा कुल गार्हस्थ उत्पादनको वृद्धि स्थिर मूल्यमा ५.८९ प्रतिशत हुने अनुमान छ । नेपाल जिवनस्तर सर्वेक्षण २०६७/६८ अनुसार नेपालमा गरिबीको रेखामुनि रहेको जनसंख्या २५.१६ प्रतिशत र पारिवारिक उपभोगको वितरणमा रहेको असमानता (गिनी सूचकाङ्क) ०.३२८ रहेको छ ।

भौगोलिक अवस्थिति तथा क्षेत्रफल

अक्षांश: २६°२२' उत्तरदेखि ३०°२७' उत्तरसम्म

देशान्तर: ८०°०४' पूर्वदेखि ८८°१२' पूर्वसम्म

क्षेत्रफल: १,४७,१८१ वर्ग किलोमिटर

सिमाना: उत्तरमा– चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्वत

पूर्व, पश्चिम, दक्षिणमा– भारत

जनसंख्या र घरपरिवार सम्बन्धी तथ्यांकीय विवरण

जनसंख्या

जनसंख्या	२०१८	२०१९	२०१९*
नेपाल	२३५१४२२३	२६४९४४०४	२८८२४७०१
पुरुष	११५६३९२१	१२८४९०४१	१३९७४९७८
महिला	११४८७५०२	१३६४४४६३	१४८४००३२
कुल घरपरिवार संख्या	४२५३२२०	४४२३२९७	
वार्षिक जनसंख्या बृद्धिदर (प्रतिशत)	२.२५	१.३५	

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना, के.त.वि. । *प्रक्षेपित

जनसंख्याको भौगोलिक वितरण, २०६८

क्षेत्र	पुरुष	महिला	जम्मा
नेपाल	१२८४९०४१	१३६४४४६३	२६४९४४०४
हिमाल	८६२५९२	९१९२००	१७८१७९२
पहाड	५४४००८७	५९५३९४०	११३९४००७
तराई	६४४६३८२	६७७०३२३	१३३१८७०५
शहरी क्षेत्र$^{\Delta}$	२३०६०१९	२२१७७७१	४५२३८२०
ग्रामीण क्षेत्र$^{\Delta\Delta}$	१०५४२९९२	११४२७६९२	२१९७०६८४

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना, के.त.वि. ।

परिवारमा अनुपस्थित जनसंख्या, २०६८

क्षेत्र	पुरुष	महिला	लिंग नखुलेको	जम्मा
नेपाल	१९८४०२९	२३७००००	६५	१९२१९९४
हिमाल	८२३२२	२३१०१	०	१०५४२३
पहाड	८६०५५५	१३०६०४	८	९९९१६७
तराई	७४१११५२	८३६९५	५७	८४९०४
शहरी क्षेत्र$^{\Delta}$	२२७६३२	५७७७४	१५	२८५४१
ग्रामीण क्षेत्र$^{\Delta\Delta}$	१४४६३९७	१७९६२६	५०	१६३६०७३

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना, के.त.वि. ।

धर्म अनुसारको जनसंख्या, २०६८

(प्रतिशतमा)

धर्म	जनसंख्या	धर्म	जनसंख्या
हिन्दु	८१.३४	किरात	३.०५
बौद्ध	९.०४	किचियन	१.४२
इस्लाम	४.३९	अन्य*	०.७६

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना, के.त.वि. । *धर्म नखुलेको समेत

महिला परिवारमुली भएका घरपरिवार

(प्रतिशतमा)

क्षेत्र	२०५८	२०६८
नेपाल	१४.९	२५.७
शहरी क्षेत्र$^{\Delta}$	१७.०	२८.१
ग्रामीण क्षेत्र$^{\Delta\Delta}$	१४.५	२५.२

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना, के.त.वि. ।

महिलाको स्वामित्वमा घर र जग्गा वा जग्गा मात्र भएका घरपरिवार (प्रतिशतमा)

क्षेत्र	२०५८	२०६८
नेपाल	११.७	१९.७
शहरी क्षेत्र$^{\Delta}$	१५.२	२६.८
ग्रामीण क्षेत्र$^{\Delta\Delta}$	१०.०	१८.०

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना, के.त.वि. ।

घरपरिवारमा रहेका सुविधाहरु, २०६८

(प्रतिशतमा)

सुविधाका साधन	घरपरिवार	सुविधाका साधन	घरपरिवार
रेडियो	५०.८	मोबाइल फोन	६४.६
टेलिभिजन	३६.५	गाडी	१.६
केबुल टेलिभिजन	१९.३	मोटरसाइमिल	९.६
कम्प्युटर	७.३	साइकल	३२.४
इन्टरनेट	३.३	अन्य सवारी साधन	०.७
टेलिफोन	७.४	रेफ्रिजेरेटर	७.२

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना, के.त.वि. ।

Δ : महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका र नगरपालिकाको आधारमा

ΔΔ : गाउँपालिकाको आधारमा

विवाहको सरदर उमेर, २०६८

(औषत उमेर वर्षमा)

लिङ्ग	२०३८	२०४८	२०५८	२०६८
पुरुष	२०.७	२१.४	२२.९	२३.८
महिला	१७.२	१८.१	१९.५	२०.६

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना, के.त.वि. ।

जनसाख्यिक सूचकहरु

सूचकहरु	२०५८	२०६३*	२०६८
कोरा जन्मदर (प्रति हजार जना)	३३.१	२७.७	२१.८
कोरा मृत्युदर (प्रति हजार जना)	९.६	८.३	७.३
कुल प्रजननदर (प्रति महिला)	४.१	३.१	२.५
शिशु मृत्युदर (प्रति हजार जीवित जन्ममा)	६४.०	४८.०	४०.५
बाल मृत्युदर (प्रति हजार जीवित जन्ममा)	९१.०	६१.०	५२.९
औसत आयु (वर्षमा)			
नेपाल	६०.४	६४.१	६६.६
पुरुष	६०.१	६३.६	६५.५
महिला	६०.७	६४.५	६७.९

स्रोत: केन्द्रीय तथ्यांक विभाग *जनसाख्यिक स्वास्थ्य सर्वेक्षण, २००६

जीवनस्तर

गरिबीको दर

(प्रतिशतमा)

क्षेत्र	२०५२/५३	२०५८/६०	२०६७/६८
नेपाल	४१.८	३०.९	२५.२
शहरी क्षेत्र$^{\Delta}$	२१.६	१९.६	१५.५
ग्रामीण क्षेत्र$^{\Delta\Delta}$	४३.३	३४.६	२७.४

स्रोत : नेपाल जीवनस्तर सर्वेक्षण, के.त.वि. ।

उपभोगमा असामनता (गिनी सुचकाङ्क)

क्षेत्र	२०५२/५३	२०५८/६०	२०६७/६८
नेपाल	०.३२२	०.४१४	०.३२८
शहरी क्षेत्र$^{\Delta}$	०.४२६	०.४३६	०.३४३
ग्रामीण क्षेत्र$^{\Delta\Delta}$	०.३०८	०.३४९	०.३११

स्रोत : नेपाल जीवनस्तर सर्वेक्षण, के.त.वि. ।

पारिवारिक उपभोग

क्षेत्र	२०५२/५३	२०५८/६०	२०६७/६८
औसत पारिवारिक उपभोग (रु.)	३८७०३	८३५९३	१७०७३५
पारिवारिक उपभोगमा हिस्सा (प्रतिशतमा)			
खाद्यान्न	६०.३	५९.०	६१.५
घर	१८.८	९.५	११.०
शिक्षा	-	२.८	५.३
अन्य गैर खाद्य	२७.९	२८.७	२२.२

स्रोत : नेपाल जीवनस्तर सर्वेक्षण, के.त.वि. ।

कृषि

कृषि चलनको संख्या र क्षेत्रफल, २०६८

कृषि चलन	संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)
जग्गा भएका	३७१५४५५	२५२२५२०
जग्गा नभएका	११५५४८	३११९
जम्मा	३८३१०९३	२५२५६३९
जम्मा सिचित क्षेत्र	२४७२२९६	१३१३४०६
जम्मा खेतियोग्य जमिन	३७२४६५०	२१६२७५१

स्रोत : राष्ट्रिय कृषि गणना, के.त.वि. ।

Δ : महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका र नगरपालिकाको आधारमा

ΔΔ : गाउँपालिकाको आधारमा

खाद्यान्न बालीको उत्पादन

(क्षेत्रफल हजार हेक्टरमा, उत्पादन हजार मेट्रिक टनमा)

खाद्यान्न बाली	२०७२/७३		२०७३/७४*	
	क्षेत्रफल	उत्पादन	क्षेत्रफल	उत्पादन
धान	१४५५	४७८९	१३६३	४२९९
मकै	८८२	२१४५	८९२	२२३२
गहुँ	७६२	१९७६	७४५	१७३७
जौ	२८	३७	२८	३३
फापर	११	११	११	११
कोदो	२६८	३०८	२६७	३०२

स्रोत: कृषि विकास मन्त्रालय *अनुमानित

नगदेबालीको उत्पादन

(क्षेत्रफल हजार हेक्टरमा, उत्पादन हजार मेट्रिक टनमा)

नगदेबाली	२०७१/७२		२०७२/७३		२०७३/७४*	
	क्षेत्रफल	उत्पादन	क्षेत्रफल	उत्पादन	क्षेत्रफल	उत्पादन
उखु	६७	३०६३	७३	३१३२	६८	३१५७
जुट	११	१७	९	१३	८	१०
तेलहन	२१७	१९५	२२३	२०९	२३५	२१२
सुर्ती	२	२	२	२		
आलु	१९०	२८४२	१९८	२७८४	२०२	२७५६

स्रोत: कृषि विकास मन्त्रालय *अनुमानित

पशुपंछीको संख्या

(संख्या हजारमा)

पशुपंछीको प्रकार	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४*
गाईबस्तु	७२४४	७२४१	७३०३	७३६८
भैंसी	५१७९	५१६८	५१६९	५१७०
भेडा	७८९	७८९	८०१	८०१
बाख्रा	१०१७७	१०२५२	१०९८६	१११५०

स्रोत: कृषि विकास मन्त्रालय *अनुमानित

स्वास्थ्य सेवा

स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धि जनशक्तिहरु (आ.व. सम्मको कुल)

विवरण	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४
चिकित्सक*	१६८५४	१९८६१	२०३८७
नर्स	३३२९३	३८७५९	४३९२४
अ.न.मि.	२४२०२	२५३९८	२८६९८
विदेशी नर्स	८०५	८१७	८३०

स्रोत : नेपाल नर्सिङ काउन्सिल *नेपाल मेडिकल काउन्सिल

निजी अस्पतालका केही सुचकहरु

सूचक	२०७०	सूचक	२०७०
निजी अस्पताल संख्या	३०१	जम्मा कर्मचारी संख्या	२२५८१
संलग्न जम्मा व्यक्ति संख्या	२४०३१	कुल मुल्य अभिवृद्धि	७९९४*

स्रोत : निजी अस्पताल गणना २०७०, के.त.वि. *रु. दश लाखमा

सरकारी स्वास्थ्य सुविधा

सुविधाको प्रकार	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४
अस्पताल	१०२	१०४	१०७
प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	२०१	२०२	२००
स्वास्थ्य चौकी	३८०८	३८०३	३८०८
अस्पताल शैया संख्या	६३५३	६८४७	६८९२

स्रोत : स्वास्थ्य सेवा विभाग

परिवार नियोजनका नयाँ प्रयोगकर्ताहरु

परिवार नियोजनको विधि	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४
अस्थायी विधि	६६८७७७	६९६५३५	७९२३७८
स्थायी विधि	३०७२८	२८३८१	३०२३३

स्रोत : स्वास्थ्य सेवा विभाग

शिक्षा

विद्यालय, शिक्षक तथा विद्यार्थी संख्या

तह	२०७२/७३			२०७३/७४		
	विद्यालय	शिक्षक	विद्यार्थी	विद्यालय	शिक्षक	विद्यार्थी
आधारभूत (१–५)	३३४९६	१९०२१९	३९४२३५४	३४७३६	१९७७९७	४१३२२३
आधारभूत (६–८)	१४६९६	५३३०१	१८४०७७२	१५१७०	५४६२४	१८५९३५९
माध्यमिक (८–१०)	८९७७	३९६९०	१३५४१०	९०८४	४०२४५	९४८५०२
उच्च माध्यमिक (११–१२)	३२२६	१९५६४	४४३८६८	३६७३	२०८२१	४९२९८४
जम्मा	६०३९५	३०२७७४	७१६२४०४	६२६६३	३१२६८७	७४४६०९८

स्रोत : शिक्षा विभाग

उच्च शिक्षा अन्तर्गत विद्यार्थी संख्या

संकाय	२०६८/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३
विज्ञान तथा प्रविधि	२१४३३	२८२९६	२८७२७	३५६२५
व्यवस्थापन	१९४८२६	१६८८४३	१६४१५	१५२५५५
मानविकी तथा समाज शास्त्र	४८३५०	५७४२४	४६०१९	३८७६६
शिक्षा	२२६४७७	१५७७९३	१२८९८५	८९६२२
कानून	४२०३	३८३२	४९२५	६१७५
इन्जिनियरिङ	१५४०४	१८२१६	१५८८६	१६९३१
चिकित्सा शास्त्र	१८८४७	१७८५७	२१२४४	१९२७४
वन विज्ञान	११२२	५९७		२८५
कृषि तथा पशु विज्ञान	१४४४	१६६०		१२९८
संस्कृत	११५१	३८६२	२९०	२९०
आयुर्वेद	८६			
अन्य	३०२	२४१	२४१	१९६
जम्मा	५६९६६५	४४८६२१	४०७९०४	३६१०७७

साक्षरता दर

(प्रतिशतमा)

क्षेत्र	२०४८*	२०५८**	२०६८**
नेपाल	२५	५४.१	६५.९
पुरुष	३९.६	६५.५	७५.१
महिला	५४.५	४२.८	५७.४
शहरी क्षेत्र$^{\Delta}$	६६.९	७१.९	८२.२
ग्रामीण क्षेत्र$^{\Delta\Delta}$	३६.८	५१	६२.५

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना, के. त. वि. ।

**१ वर्ष वा सो भन्दा माथिको साक्षरता दर ।

*५ वर्ष वा सो भन्दा माथिको साक्षरता दर ।

Δ : महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका र नगरपालिकाको आधारमा

ΔΔ : गाउँपालिकाको आधारमा

उद्योग प्रतिष्ठान

उत्पादनमूलक ठूला उद्योग प्रतिष्ठान सम्वन्धी केही सुचकहरु, २०६५(रु. हजारमा)

क्षेत्र	संख्या	कुल उत्पादन (रु)	कुल लागत (रु)	कुल मूल्य अभिवृद्धि (रु)
पूर्वाञ्चल	८७२	६३३२७१९८	४८८३०३२९	१४४९६८२९
मध्यमाञ्चल	१६४२	१७१८०४०७१	११८६९००७२	५३१३९९९९
पश्चिमाञ्चल	९९५	६४९३४०९६	४५६८००१९	१९२५४०७७
मध्य पश्चिमाञ्चल	३७६	१५९३४८६३	१३०३९३४८	२८२९६५१५
सुदूर पश्चिमाञ्चल	२३१	४७५४०८१	३६८४९५८	७०५८८४१
जम्मा	४०७६	३२०७५६०३७	२२९९२४७२६	९०८३०३११

स्रोत: ठूला उद्योग प्रतिष्ठान गणना, के.त.वि. ।

उत्पादनमूलक ठूला उद्योग प्रतिष्ठानमा संलग्न जनशक्ति, २०६५

जनशक्तिको प्रकार	२०१९	२०६४	२०६८
संलग्न जम्मा व्यक्तिहरु	१९१८५३	१७७५५०	२०४३६०
जम्मा कामदार	१८१९.४३	१६९८९१	१९.४९८९

स्रोत: ठूला उद्योग प्रतिष्ठान गणना, के.त.वि. ।

उत्पादनमूलक ठूला उद्योग प्रतिष्ठानबाट उत्पादित प्रमुख बस्तुहरुको कुल बिक्री (रु दशलाखमा)

उत्पादित वस्तु	२०५९	२०६४	२०६८
बनस्पति घिउ	८०२५	७६८७	१९८९
चिनी	२१९०	२८९८	१०४७
प्रशोधित चिया	६४३	११४४	१५८७
रक्सी	१५४४	१९५१	७३४७
बियर	२३५९	२३१७	४४०९
चुरोट	५२६१	९८९१	१५४०५
सुती कपडा	९३९	१८३८	११२२
ऊनी गलैंचा	३०७७	२८७९	१४९.४
तयारी पोसाक	५५७०	२०७०	१३८९
प्रशोधित छाला	६४१	५४०	५०
साबुन (नुहाउने र लुगा धुने)	२०१५	३९१४	८८३१
सिमेन्ट	२०६८	७३९४	२२२७७

स्रोत: ठूला उद्योग प्रतिष्ठान गणना, के.त.वि. ।

राष्ट्रिय लेखा

प्रमुख समष्टिगत आर्थिक सूचकहरु

सुचकहरु	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४R	२०७४/७५P
कुल गार्हस्थ उत्पादनको वार्षिक वृदिदर	२.९७	०.२०	७.३९	५.८९
प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ उत्पादन, प्रचलित मूल्यमा रु.	७६२०१	७९५२८	९२०३१	१०३३३५
प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ उत्पादन, स्थिर मूल्यमा रु.	२७३४२	२७१३७	२८८९२	३०३००
स्थिर मूल्यमा वार्षिक प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ उत्पादन वृद्धिदर	१.९५	-०.७५	६.४७	४.८७
वार्षिक प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ उत्पादन, अमेरिकी डलर	७६६	७४८	८६६	१००४
कुल गार्हस्थ बचत/जिडिपी	९.२१	४.०७	११.९५	१५.०१
कुल राष्ट्रिय बचत/जिडिपी	४४.१४	४०.११	४४.३५	४३.९४
कुल स्थिर पुँजी निर्माण/जिडिपी	२७.९७	२८.७३	३१.८१	३४.११
निर्यात/जिडिपी	११.६२	९.४७	९.१०	८.७९
आयात/जिडिपी	४१.४७	३९.२८	४२.८९	४४.५३
विनिमय दर (अमेरिकी डलर : रु.)	९९.४९	१०६.३५	१०६.२१	१०२.९६

स्रोत: राष्ट्रिय लेखा शाखा, के.त. वि. ।

फिजिम: घरपरिवारको सेवा गर्ने विशिय सेवाहरु R : Revised, P : Preliminary

प्रचलित मूल्यमा औद्योगिक वर्गीकरण अनुसारको कुल गार्हस्थ उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा)

(रु. दशलाखमा)

औद्योगिक वर्गीकरण	२०१५/१६	२०१६/१७	२०१७/१८R	२०१८/१९P
कृषि तथा वन	६१६५४२	६४५६१७	६८१०६२	७३७३२२
मत्स्यपालन	९३२८	९१०८२	१२३७७	१३४३८
खानी तथा उत्खनन	११८७५	११६३०	१४२३३	१६८७२
उद्योग	११८९८०	१२०९६७	१३३८६२	१४६६८९
विद्युत, ग्यॉस तथा पानी	२२०५१	२१९८०	३०६२३	३२४०७
निर्माण	१३९२८९	१४१३१८	१७५३००	२०६७३७
थोक तथा खुद्रा व्यापार	२८९५६६	२९३२४८	३२३८२७	३६०७६९
होटल तथा रेष्टुरा	४०४७९	४१४४१	४७७२८	५४६७९
यातायात, गोदाम तथा संचार	१६४९७६	१६७४०४	१७८२९६	२१६८९१
वित्तीय सेवासम्बन्धी कार्य	९१४०६	१०७७७८	१३४३७५	१७२२९४
घरजग्गा, भाडा तथा	१६६९४७	१९१३२५	२६७३९२	३०१३६०
व्यापारिक सेवा कारोबार				

औद्योगिक वर्गीकरण	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४[R]	२०७४/७५[P]
सार्वजनिक प्रशासन तथा रक्षा	५१४२२	५२७३०	७१४२१	७८२४२
शिक्षा	१२९३३३	१४१६१३	१७३५८९	१९५०९०
स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्यहरु	३२९२९	३३७०८	४२१७४	४४७२४
अन्य सामुदायिक सेवामूलक तथा व्यक्तिगत सेवा क्रियाकलापहरु	८६५२१	९६५४५	१२३७७३	१३३२९६
कुल गार्हस्थ उत्पादन आधारभूत फिसिम सहित	१९७१७०६	२०७७६५३	२४११०३१	२७२०७२२
फिसिम (FISHIM)	७२६१६	८४०९३	१०३४४५	११९७८३
कुल गार्हस्थ उत्पादन आधार भूत मूल्यमा	१८९९०८९	१९९३५६०	२३०७५८६	२६००१३९
खुद कर उत्पादनमा	२३१०६०	२५९६०३	३३५२१०	४०६३०७
कुल गार्हस्थ उत्पादन, उत्पादकको मूल्यमा	२१३०१५०	२२५३१६३	२६४२५९५	३००७२४६

स्रोत: राष्ट्रिय लेखा शाखा, के.त. वि. ।
फिसिम: घरपरिवारको सेवा गर्ने वित्तिय सेवाहरु **R : Revised, P : preliminary**

सार्वजनिक आम्दानी र खर्च

(रू. हजारमा)

विवरण	२०७२/७३ को यथार्थ	२०७३/७४ को संशोधित अनुमान	२०७४/७५ को अनुमान
राजश्व र अनुदान	५,२४७८,२९,८०	६,५६,१६,१५,५१	८,०२,२२,३१,९८
राजश्व	४,८५,२३,९०,२५	५,८०,९८,८६,३५	७,३०,०५,५५,७०
अनुदान	३९,५४,३९,५५	७५,१७,२९,१६	७२,१६,७६,२८
खर्च	४,९३,३३,७२,३७	८,२३,६५,४२,७०	११,३८,७०,७४,२४
चालु खर्च	३,७०,९८,६८,०७	५,६१,६१,९३,५७	८,०३,५३,१४,५४
पुजीगत खर्च	१,२२,३५,०४,३०	२,६२,०३,४९,१३	३,३५,१७,५९,७०
बजेट बचत (–) न्यून (+)	-३१,४४,५७,४३	१,६७,४९,२७१९	३,३६,४८,४२,२६
वित्तीय व्यवस्था	-१५,९०,४७,९६	-१,३५,८४,४१,०२	-२,३३,७४,७९,९८
खुद ऋण लगानी	२५,४९,४९,२८	३५,६२,१८,८०	१९,७६,२८,८९
खुद शेयर लगानी	१२,७०,०७,८९	२१,८५,९७,२९	५५,३५,५५,४२
खुद वैदेशिक ऋण	-१६,६६,०९,४५	-१,२२,४७,४४,७१	-१,८३,९१,४२,८४
खुद आन्तरिक ऋण	-३७,४३,९५,६८	-७०,८५,१२,४०	-१,२४,९५,२१,४५
बजेट बचत (–) न्यून (+)	-४७,३५,०५,३९	३१,६४,८६,१७	१,०२,७३,६२,२८

स्रोत: अर्थ मन्त्रालय (बजेट वक्तव्य २०७४ / ७५)

शोधनान्तर स्थितिको संक्षेप

(रू. दशलाखमा)

विवरण	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४
क) चालु खाता	१०८३१९.८	१४०४१८.५	-१०१३०.६
वस्तु निर्यात (F.O.B)	९८२७६.३	७४८६६.१	८२१२७.५
वस्तु आयात (F.O.B)	-७६१७७३.०	-७५१४८७.९	-९७७९४५.८
व्यापार सन्तुलन वस्तु	-६६३४९६.७	-६८१६२१.८	-८९५८१८.३
सेवा: आय	१४९२८८.४	१३८४७२.४	१५८८२६४.९
सेवा: व्यय	-१२१६७०.९	-१२८६२३.२	-१५५३७३.६
खुद सेवा: आय	२७६१७५.९	९८४९.२	२८९१.३
व्यापार तथा सेवा क्षेत्रको सन्तुलन	-६३५८७९.२	-६७१७३२.६	-८९२२१२.९
आय: प्राप्ति	४२८३१.५	४३०८२.३	५१९५८.८
आय: भुक्तानी	-८५८९.०	-९०८२०.९	-२०९६३.८
खुद आय	३४२४२.५	३४००४.३	३०९९५.१
व्यापार, सेवा तथा आय सन्तुलन	-६०१६३६.७	-६३७७८८.३	-८६१९३१.९
चालु ट्रान्सफर: आय	७१२४२२.२	७८१९८९.६	८५५७७८.८
चालु ट्रान्सफर: व्यय	-२५६५.७	-३८०२.८	-३९०७.६
खुद ट्रान्सफर	७०९९५६.५	७७८१८६.८	८५१८०१.३
ख) पुँजीगत खाता (पुँजी ट्रान्सफर)	१४८११.४	१६९८७.३	१३३६२.७

विवरण	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४
ग) वित्तीय खाता (समूह ङ बाहेक)	१८०२३.८	२९६३८.४	२६६३९.५
घ) विविध पुँजी तथा अन्य	१८०१९९.६	१६८९१.२	३३४७१.१
ङ) रिजर्भ तथा सम्बन्धित शीर्षक	-१५९३५४.६	-२०३९३५.५	-६३३४२.७
खुद वैदेशिक रिजर्भ परिवर्तन (–वृद्धि)	-१४५०३६.०	-१८८९४३.२	-८२१५४.७

स्रोत: नेपाल राष्ट्र बैंक **F.O.B = Free on Board**

उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क (२०७१/७२=१००)

क्षेत्र	२०७२/७३ समग्र	२०७२/७३ खाद्य तथा पेय	२०७२/७३ गैरखाद्य तथा सेवा	२०७३/७४ समग्र	२०७३/७४ खाद्य तथा पेय	२०७३/७४ गैरखाद्य तथा सेवा
नेपाल	१०९.९	११०.९	१०९.२	११४.८	११३.०	११६.३
काठमाण्डौं	१११.६	११३.३	११०.५	११५.०	११५.०	११५.०
पहाड	११०.४	११०.८	११०.१	११७.५	११४.२	१२०.५
तराई	१०८.६	१०९.७	१०७.८	११३.४	१११.४	११५.०

स्रोत: नेपाल राष्ट्र बैंक, वार्षिक औषत

राष्ट्रिय थोक मूल्य सूचकाङ्क (२०५६/५७=१००)

समूह	मार	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४
समग्र सूचकांक	१००	२९६.६	३१५.३	३२३.६
आन्तरिक कृषि बस्तुहरु	४९.५९	३३८.७	३७४.२	३८६.१
आन्तरिक औद्योगिक बस्तुहरु	२०.३७	२५१.८	२६७.५	२८०.३
पैठारी भएका बस्तुहरु	३०.०४	२५७.७	२५०.३	२४९.९

स्रोत: नेपाल राष्ट्र बैंक, वार्षिक औषत

राष्ट्रिय तलब तथा ज्यालादर सूचकाङ्क (२०६१/६२=१००)

समूह	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४
समग्र सूचकाङ्क	३१६.०	३४२.५	३६२.३	४१४.७
तलब	२३४.८	२४४.६	२५६.७	३०४.७
ज्यालादर	३४५.९	३७४.९	४०१.३	४४५.३

स्रोत: नेपाल राष्ट्र बैंक, वार्षिक औषत

उत्पादन, उत्पादक तथा निर्माण क्षेत्रको सूचकाङ्क (२०७१/७२=१००)

समूह	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४*
१. समग्र निर्माण क्षेत्रको मूल्य सूचकांक (सामाग्री तथा ज्याला)	१००	१२८.१	१२५.२
क) समग्र निर्माण सामाग्रीको मूल्य सूचकाङ्क	१००	११२.८	११८.५
ख) निर्माण क्षेत्रको ज्यालाद सूचकाङ्क	१००	१३०.६	१३१.३
२. समग्र उत्पादनमूलक औद्योगिक उत्पादन सूचकाङ्क	१००	७७.६	१०९.४
३. समग्र औद्योगिक उत्पादन सूचकाङ्क	१००	९७.५	NA
४. समग्र उत्पादनमुलक औद्योगिक उत्पादकको मुल्य सूचकाङ्क	१००	१०८.७	११९.७
५. समग्र औद्योगिक उत्पादकको मूल्य सूचकाङ्क	१००	१०७.९	११२.६१

स्रोत: केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ***प्रारम्भिक**

मौद्रिक सर्वेक्षण

(रू. दशलाखमा)

विवरण	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३[U]	२०७३/७४[M]
१. विस्तृत मुद्रा प्रदाय (१.१+१.२) एम २	१५६५९६७.२	१८७७८०१.५	२२४४५७८.७	२९९१७७२.०
१.१ मुद्रा प्रदाय(क+ख) एम १+	११३०१७३.७	१३७६०४८.६	१६३४४८१.७	१६२३१७२.५
क. मुद्रा प्रदाय (एम १)	३५४८३०.०	४२४७४४.६	५०३२८७१	५६९४०२.४
नोट सिक्का	२२७५३७.०	२७००८०.४	३२७४८२.७	३६१७४५.९
चल्ती निक्षेप	१२७२९२.६	१५४६६४.२	१७५८०४.४	२०७६५६.४
ख. बचत र कल निक्षेप	७७५३४३.७	९५१३०३.९	११३११९४.६	१०५३७७७.१
१.२ आवधिक निक्षेप	४३५७९३.५	५०१७४३.०	६१००१६.८	९६८५२९.५
वैदेशिक सम्पत्ति	६८६७५९.०	८४७८७९.०	१०६९८३०.७	११०७९१३.३
वैदेशिक दायित्व	८७५३९.३	१००३९१.६	११३८०८.७	१२१८८.६

स्रोत: नेपाल राष्ट्र बैंक **प: प्रारम्भिक, अ: अनुमानित**

सञ्चार

दर्ता भरिएका अखबारहरु	२०७२	२०७३	२०७४
दैनिक	६२६	६६८	६९५
साप्ताहिक	२६५९	२७८२	२८७१
अर्ध साप्ताहिक	३२	३३	३६
पाक्षिक	४५१	४६१	४६८
मासिक	२११७	२२०४	२२५८
ट्रैमासिक	३४९	३६३	३६९
त्रैमासिक	५९०	६०५	६१५
चौमासिक	३१	३५	३७
अर्धवार्षिक	८३	८२	८३
वार्षिक	८८	८९	९०
कुल अखबार	७०२६	७३२२	७५२५

स्रोत: सूचना विभाग ।

हुलाक सेवा

हुलाक कार्यालय	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४
क्षेत्रीय हुलाक	५	५	५
जिल्ला हुलाक	७०	७०	७०
इलाका हुलाक	८४२	८४२	८४२
अतिरिक्त हुलाक	३०७४	३०७४	३०७४
कुल	३९९१	३९९१	३९९१

स्रोत: हुलाक सेवा विभाग ।

यातायात

सडक यातायात

(किलोमिटरमा)

सडकको प्रकार	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४*
काली गरिएको	११७९८	१२१७३	१२३०५
गिट्टी बिछ्याएको	६२८७	६४६०	६८६५
कच्ची	९४११	९६७५	९९८७
कुल सडक	२७४९६	२८३०८	२९१५७

स्रोत: आर्थिक सर्वेक्षण, अर्थ मन्त्रालय । ***प्रथम आठ महिनाको मात्र**

सवारी साधन दर्ता संख्या

सवारी साधनको प्रकार	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४ सम्म
बस	४३५३	५३४२	४६३४६
मिनिबस / मिनि ट्रक	४६२५	२००८	२३६२२
क्रेन / डोजर एक्काभेटर / ट्रक	८३२८	१२७१२	७८२५७
कार / जिप भ्यान	२८३६१	२१२९२	२१३३२०
पिक अप	५०६०	१०६७५	४५६३१
माइक्रो	११३७	८४१	५७२४
टेम्पो	२६१३	१७७८२	२९४६३
मोटरसाईकल	२६७४३९	३५४०७१	२८८९०९९
ट्रैक्टर, पावरटेलर	९७८६	१७०८५	१३०५६६
ई- रिक्सा	११८९४	२२४७	१४१४१
अन्य	१६९	२०४	७२५९
जम्मा	३४३७५५	४४४२५९	२७८३४२८

स्रोत: यातायात व्यवस्था विभाग । ***२०७४ / ५ / २५ सम्म दर्ता भएका जम्मा**

पर्यटन

पर्यटक आगमन	२०१४	२०१५	२०१६
हवाई मार्गबाट आउने (संख्या)	५८५९८१	४०७४१२	५७२५३३
स्थल मार्गबाट आउने (संख्या)	२०४१३७	१३१५४८	१८०४३९
बार्षिक वृद्धिदर (प्रतिशतमा)	-०.९	-३२	४०
कुल विदेशी मुद्रा आय (हजार अमेरिकी डलरमा)	४७७७६९	४९७८३८	५१८४९८

स्रोत : नेपाल पर्यटन बोर्ड

उर्जा

विद्युतको माग, उत्पादन तथा खरिद

(गिगावाट घण्टा)

विवरण	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४[M]
विद्युतको उच्चतम माग (मेघावाट)	१२९९.१	१३८५.३	१४४४.१०
कुल विद्युत उत्पादन (ने.वि.प्रा.)	२३६८.१२	२१३३.२२	२२०५.४५
जलविद्युत उत्पादन (ने.वि.प्रा.)	२३६५.६४	२१३३.१४	२३०५.१७
थर्मल विद्युत उत्पादन (ने.वि.प्रा.)	१.२४	०.०८	०.२८
कुल खरिद	२६३८.८२	२९४३९.२	३९५२.२८
भारतबाट आयातित	१३६९.८९	१७७७.६८	२१७५.०४
आन्तरिक खरिद	१२६८.९३	११६६.२४	१७७७.२४
उपलब्ध उर्जा	५००५.६९	५०७७.१४	६२४७.७३

स्रोत: नेपाल विद्युत प्राधिकरण **अ: अनुमानित**

विद्युतको प्रयोग

(दशलाख किलोवाट घण्टामा)

विद्युत प्रयोजका क्षेत्र	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४
कुल	३७४३.७१	३७१८.९७	४७७६.५३
घरायसी प्रयोग	१६७९.३५	१७९६.७८	२१५०.२१
औद्योगिक प्रयोग	१३५२.१५	१२०५.६९	१७३५.०५
व्यापारिक प्रयोग	३००.२५	२८६.४८	३५२.३७
निर्यात	०	३.१५	२.६९
अन्य	४११.९६	४२६.८७	५३६.२१

स्रोत: नेपाल विद्युत प्राधिकरण

अन्य उर्जाको उपभोग

(किलोलिटरमा)

उर्जाको प्रकार	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४
पेट्रोल	२८३५६७	२३८७५५	४०२२७८
डिजेल	९०१३९३	७८२६५८	१२९७०६६
मट्टितेल	१८६२८	१४८७०	१९४५९
हवाई इन्धन	१३९४०४	८०१११९	१६४२९९
र्‍याँस (मेट्रिक टन)	२५८२९९	२१४२६३	२२६०७९
एफ.ओ. (मेट्रिक टन)	८८३	५८	३६

स्रोत: नेपाल आयल निगम

विविध

नेपालमा रहेका शरणार्थीको संख्या

शरणार्थीको स्रोत	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४
भुटानी	२१५४१	१५५००	११६४७
पुरुष	११२२९	८११३	६१२२
महिला	१०३२२	७३८७	५५२५
तिब्बती*	१२५४०	१२५४०	१२५४०

स्रोत: **UNHCHR, *गृह मन्त्रालय ।**

प्राकृतिक प्रकोपबाट भएको क्षति

क्षतिको प्रकार	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४
मृत मानिसको संख्या	९३९६	३६२	४८२
प्रभावित परिवारको संख्या	९२६७५८	४४९२	१२९९४
धन सम्पत्तिको नोक्सानी (रु. दश लाखमा)	१५९८१७	१७८४.४	२९३०.१

स्रोत: गृह मन्त्रालय ।

केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग अन्तर्गतका तथ्याङ्क कार्यालयहरू

तथ्याङ्क कार्यालय	कार्यक्षेत्र जिल्लाहरू	फोन/फ्याक्स नं.
पाँचथर	पाँचथर, ताप्लेजुङ, इलाम	०२४-५२०११६
मोरङ	मोरङ, झापा	०२१-५२४३९२
सुनसरी	सुनसरी, सप्तरी	०२५-५६०१०९
धनकुटा	धनकुटा, तेह्रथुम	०२९-५२०२६२
भोजपुर	भोजपुर, संखुवासभा	०२९-४२०१०४
ओखलढुंगा	ओखलढुंगा, सोलुखुम्बु	०३७-५२०१२४
उदयपुर	उदयपुर, खोटाङ	०३५-४२०१०९
धनुषा	धनुषा, सिराहा	०४१-५२०४०४
महोत्तरी	महोत्तरी, सर्लाही	०४४-५२००२८
सिन्धुली	सिन्धुली, रामेछाप	०४७-५२०१२८
काभ्रे	काभ्रे, दोलखा सिन्धुपाल्चोक	०११-४९०७४८
काठमाण्डौं	काठमाण्डौं, ललितपुर, भक्तपुर	०१-४७८१२४५
नुवाकोट	नुवाकोट, रसुवा	०१०-५६०२४२
मकवानपुर	मकवानपुर, धादिङ	०५७-५२३६८२
पर्सा	पर्सा, बारा, रौतहट	०५१-५२१०३३
चितवन	चितवन, नवलपरासी	०५६-५२०५०९
गोरखा	गोरखा, लमजुङ, मनाङ	०६४-४२०१९८
स्याङ्जा	स्याङ्जा, पर्वत	०६३-४२०११९
कास्की	कास्की, तनहुँ	०६१-४६५३१३
बाग्लुङ	बाग्लुङ, म्याग्दी, मुस्ताङ	०६८-५२०२७६
पाल्पा	पाल्पा, गुल्मी	०७५-५२०५१२
कपिलवस्तु	कपिलवस्तु, अर्घाखाँची, रुपन्देही	०७६-५६००६१
प्युठान	प्युठान, रोल्पा	०८६-४६०२४७
रुकुम	रुकुम, जाजरकोट	०८८-५३०२३८
दाङ	दाङ, सल्यान	०८२-५६००१८
बाँके	बाँके, बर्दिया	०८१-५२३५६३
सुर्खेत	सुर्खेत, दैलेख, कालिकोट	०८३-५२०२०४
जुम्ला	जुम्ला, मुगु, डोल्पा	०८७-५२००३४
बाजुरा	बाजुरा, हुम्ला	०९७-५४१०१९
डोटी	डोटी, अछाम	०९४-४४०१५३
कन्चनपुर	कन्चनपुर, कैलाली	०९९-५२१३४७
डडेलधुरा	डडेलधुरा, बझाङ	०९६-४१०१८५
दार्चुला	दार्चुला, बैतडी	०९३-४२०१३६

नोट: सम्बन्धित सोतबाट नै परिमार्जित भएका कारणले गर्दा यस पुस्तिकामा दिइएका केही तथ्याङ्कहरु हाम्रा अन्य प्रकाशनहरुमा भएका भन्दा फरक पर्न सक्नेछन् ।

फोन: ४२४५९१३, ४२४५९४६, ४२४५९४७, ४२४५९४८, ४२४५८४८, ४२४१८०१, ४२४१८०३, ४२२९४०६, ४२१५६४९, ४१००५२४

फ्याक्स: ००९७७-१-४२२७७२०

पो.ब.नं.: ११०३१

ईमेल: publication@cbs.gov.np

वेबसाइट: www.cbs.gov.np

नेपालको तथ्याङ्कीय झलक २०७५

नेपाल सरकार
राष्ट्रिय योजना आयोग
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग
रामशाहपथ, थापाथली, काठमाण्डौं, नेपाल